

20. ročník celoslovenskej čitateľskej súťaže

OSMIJANKOVA literárna záhada

Školský rok 2023 – 2024

Stopy v Osmijankovej literárnej záhrade

Milí Osmijankovi kamaráti, čitatelia – záhradníci, zakrátko uplynie už 20 rokov odvtedy, čo Slovenskom prešla výzva: Čítame s Osmijankom – pridaj sa aj ty! Novozaložená nezisková organizácia OSMIJANKO pozývala všetky deti do veľkej dobrodružnej, priam detektívnej čitateľskej hry. K Osmijankovi sa vtedy pridalo takmer štrnásťtisíc detí a v našej redakcii nastalo veľké „duševné zemetrasenie“ – obrovská radosť z toho, že deti na Slovensku čítať vedia a chcú rásť s knihou! Po niekoľkých rokoch sme založili Osmijankovu literárnu záhradu. Cez jej bráničku dodnes prešlo viac ako tridsaťtisíc detí zo stoviek miest a obcí na Slovensku. K Osmijankovi sa pridali aj slovenské deti v Írsku, Francúzsku, Mníchove a Luxembursku. Rok čo rok objavovali jej tajomné zákutia. Nezablúdili v nej, pozorovali, načúvali, hľadali i pátrali, polievali, sadili semienka z Osmijankových kapsičiek, zanechávali v nej vlastné stopy... A záhrada z roka na rok prekvitala do krásy – spievala v nej straka i škovránok, nastáhovalo sa do nej plno hávede, ale i maškrtné včely, vrabce a drozdy, vyrástla tekvička pre malú Sofiu, ale i Cibul'ko, rytier Rajčina či gróf Čerešnička. Jedno ryšavé dievča si v nej postavilo domček, čerešne v nej oberala babka na rebríku, pinkali sa v nej aj verše a niekedy sa zmenila na krajinu zázrakov. Malí strážcovia – trpaslíci často načúvali strachom a túžbam tých, ktorí sa v nej zastavili. Podarilo sa im ochrániť záhradu aj pred žabou Futurou, ktorá chcela zmeniť kolobeh prírody.

Ani my nechceme nič meniť, a tak sme aj v tomto školskom roku pripravili pre vás jedno veľké čitateľské stopovanie. Osmidunčo s Osmijankom objavili v záhrade kadejaké stopy – veľké i malé. Trochu sa s nimi pohrali a poprehadzovali ich tak, aby vás dovedli k trvákam – najobľúbenejším knihokvetom, ktoré deti doteraz zasadili. Ukryli v nej však aj nové semienka, ktoré ešte len čakajú, že ich nájdete a zasadíte. Stačí, ak nájdete štyri stopy. Tramtarááá – záhradná bránička 20. ročníka sa práve otvára! Ráďte vstúpiť a nasledovať stopy, kamaráti.

VÁŠ OSMIJANKO

PRVÁ STOPA vedie k stanu

Nalep správnu
obálku knihy
z poslednej
strany!

Bratia Oliver a Dalibor z knihy **Zelená pošta** spisovateľky **Veroniky Šikulovej** a ilustrátorky **Oksany Paliy** vyrastajú v dome so záhradou, v ktorej si stavajú bunkre, spoznávajú včielky, lastovičky, sojky, chrobáčky, ježka, ba aj tchora. Lozia po stromoch, zavárajú a zakopávajú svoje poklady. Tak ako všetky zvedavé deti občas niečo vyparatia. Pri svojich dobrodružných výpravách spadnú z čerešne alebo ich poštípu včely. Napriek tomu v skúmaní sveta s nadšením pokračujú. Jedného dňa sa vychystajú na nočnú stanovačku, počas ktorej začujú slabučký vtáčí piskot. To sa ozvala najsmutnejšia mama na svete.

1. semienko odkazujúce

Predstavte si, že vašu triedu alebo rodinu vybrali, aby ste zanechali správu o živote na našej planéte ľuďom, ktorí tu budú žiť o 1000 rokov. Porozmýšľajte, čo považujete na našom svete za najzaujímavejšie, čo sa vám na ňom najviac páči. Priložte aj odkaz, čo by sa malo zlepšiť. Správy a odkazy napíšte na papieriky a vložte do zaváraninového pohára. Nájdite vhodné miesto, zakopte pohár do zeme, prípadne ho niekam dobre ukryte. Predtým nezabudnite odkazovník skopírovať a poslať Osmijankovi spolu s ďalšími odpoveďami.

2. semienko hľadajúce

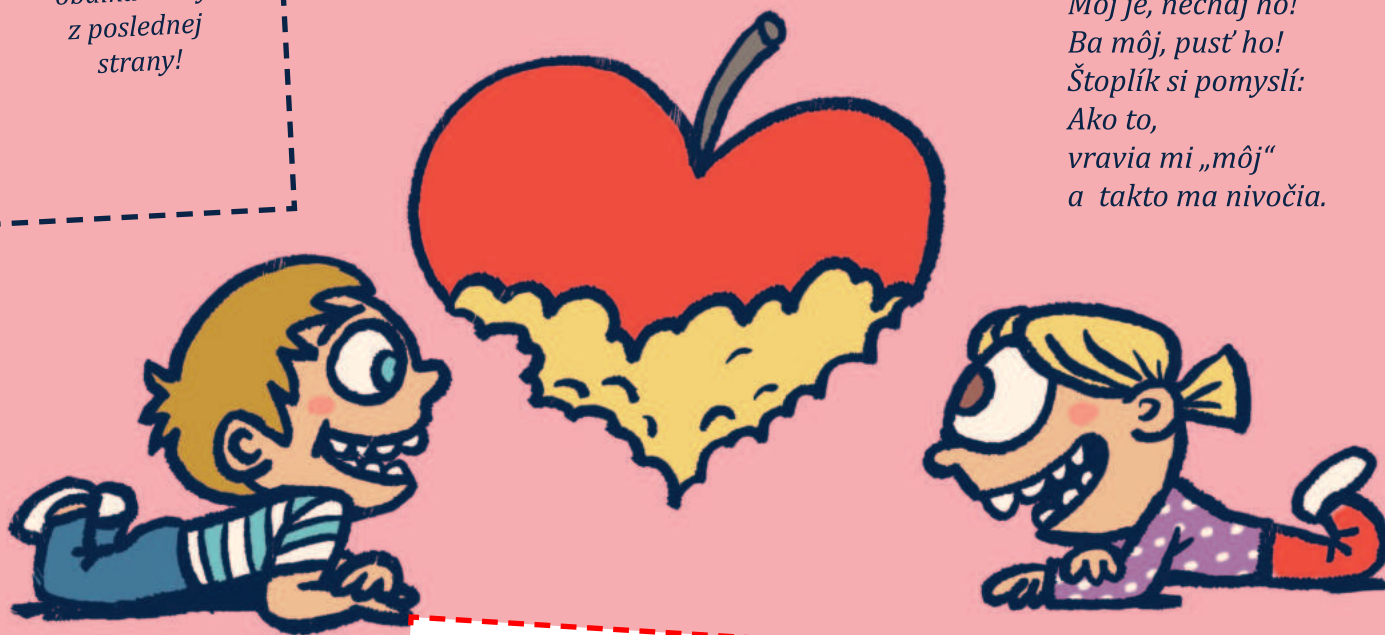
Dalibor považoval kukučku za zlú mamu, pretože svoje vajíčka vkladá do hniezd iných vtákov. Nájdite si o kukučkách čo najviac informácií, v triede alebo doma sa porozprávajte o ich živote a možno zistíte, že odpovede na niektoré otázky sú ťažšie ako si myslíme.

DRUHÁ STOPA vedie k špuntu

Nalep správnu
obálku knihy
z poslednej
strany!

Keď sa začítate do knižky *Hany Ponickéj O Štoplíkovi*, kým do školy nechodil s majstrovskými ilustráciami *Boženy Plocháňovej*, zistíte, že po dobrodružstvách netúžia len deti, ale aj korkový panáčik. Jedného dňa vyskočí z hrdla fľaše, v ktorej je uväznený, a vyberie sa spoznávať svet. Je zvedavý, rád sa učí nové veci, túži sa hrať s deťmi, ale súčasne ostáva slobodný, nikdy nestráca nádej a zvedavosť, nezabúda sa tešiť a čudovať. Štoplík sa počas svojho putovania zoznámi s bratmi Ivkom a Fedorom a tí sa o neho takto škaredo pobijú.

*Môj je, nechaj ho!
Ba môj, pusť ho!
Štoplík si pomyslí:
Ako to,
vravia mi „môj“
a takto ma nivočia.*

1. semienko priateľské

Ako sa vy, deti, správate k ľuďom, ktorých máte rady? Ako im prejavujete lásku, či priateľstvo?

2. semienko redaktorské

Štoplík bol azda všade. Aj v redakcii, kde sa pripravujú knihy pre deti. Skúste si aj vy v triede vytvoriť vlastnú redakciu a rozdeliť si v nej úlohy, aby ste spolu dokázali vyrobiť jednoduchý časopis, alebo knižku, trebárs aj o vašom záhradníčení.

3. semienko nepovinné

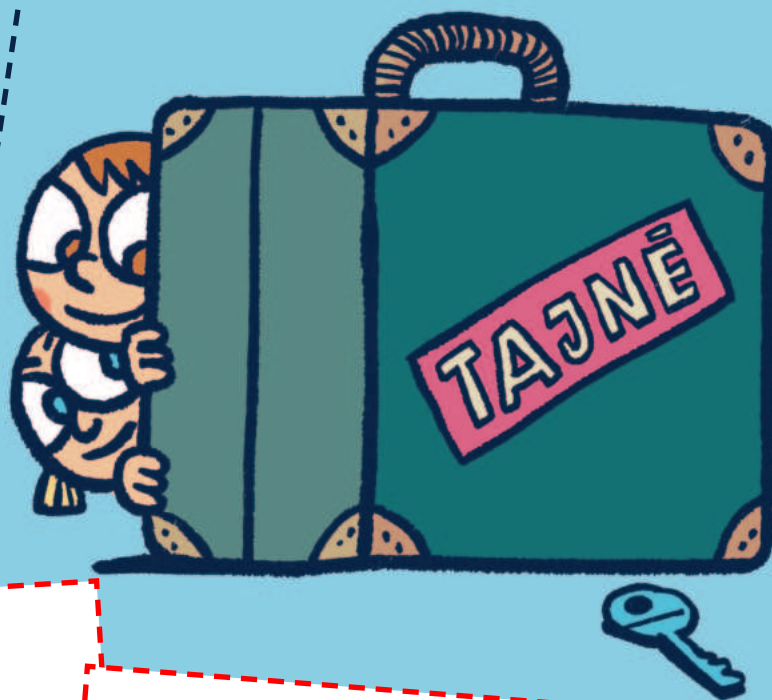
Vyrobte si z korkovej zátky alebo aj iného materiálu Štoplíka. Oblečte ho do každého počasia, pre všetky dobrodružstvá a zorganizujte módnu prehliadku.

TRETIA STOPA vedie k otvorenej bráničke

Nalep správnu
obálku knihy
z poslednej
strany!

Nalep správnu
obálku knihy
z poslednej
strany!

Malému Billymu, hlavnému hrdinovi v knižke **Roalda Dahla Minpinkovia**, mama vždy presne hovorila čo nesmie robiť. A práve to bolo pre neho najlákavejšie, napríklad vyjsť von cez záhradné vrátka a preskúmať, čo je za nimi. Knižku Minpinkovia nájdete v dvoch vydaniach, s ilustráciami **Patricka Bensona**, alebo s kresbami dvorného Roaldovho ilustrátora **Quentina Blakea**.

1. semienko zakazujúce

Čo myslíte, deti, prečo sú zakázané a tajomné veci také príťažlivé? Máte aj vy nejakú (zatiaľ) zakázanú činnosť, ktorú by ste chceli vyskúšať? Tajomné miesto, ktoré chcete odhaliť? A prečo mamy a ockovia deťom niektoré veci nedovolia robiť? Napíšte, ako sa vy cítite v takej chvíli, čo sa vo vás odohráva. Dokážete prijať ich argumenty, vysvetľovanie? Alebo je ten váš „čertík-našepkávač“ silnejší? Môžete napísať aj ako to dopadlo so zákazom či jeho porušením u vás doma.

2. semienko oslavujúce

Kto je podľa vás hrdina? Ak takého máte aj v triede, vystrojte mu parádnu oslavu so všetkým, čo k tomu patrí – s diplomom, programom a darčekom... Ak nie, vystrojte v triede oslavu Billymu a pozvite na ňu žiakov z nižšieho ročníka. Nezabudnite im poslať pozvánku.

ŠTVRTÁ STOPA vedie ku kvetinovému záhonu

Áno, tak to s nami býva, občas sa dostaneme do situácie, ktorá v nás vyvolá hnev, smútok, či strach. Inokedy sa tešíme, sme veselí. Taliansky spisovateľ **Gianni Rodari** v básničke *Zakvitnuté hlavy* vymyslel vtipný spôsob, ako na prvý pohľad zistiť, akého človeka máme pred sebou a ako sa práve teraz cíti. Báseň nájdete v knižke **Poklad na dne kalamára** s ilustráciami **Daniely Ondreičkovej**. Keď si prečítate aj ostatné básničky, môžete Osmijankovi napísať, ktoré sa vám páčia najviac.

*Ak miesto vlasov všetkým naokolo
rástli by kvety – to by ale bolo!
Na prvý pohľad čítal by si z hlavy,
kto dobrý je, kto v smútku život trávi.
Ten, komu z čela visí chumáč ruží,
ten sotva do zlých myšlienok sa hrúži.*

*Ten, komu zomrel milovaný ktosi,
na hlave záhon sirôtok si nosí.
A komu z hlavy prhláva sa ježia,
aj cez ne v zmätku myšlienky mu bežia –
– a na to býlie, strapaté jak vlasy,
nadarmo drahý olej vylieva si.*

1. semienko charakterové

Predstavte si veselého, smutného a nervózneho človeka. V čom sa líši ich držanie tela, chôdza, hlasitosť akou hovoria, mimika, gestikulácia? Podľa čoho spoznáte, ako sa cíti? Skúste si to zahrať. Porozprávajte sa v triede o tom, aká kvetina by vystihovala charakter každého z vás. Nakreslite a pošlite Osmijankovi svoj portrét s kvetinovými vlasmi.

2. semienko odhaľujúce

Aké vlastnosti má podľa vás človek, ktorému sa ježí na hlave prhláva, a prečo mu nepomôže ani drahý olej na vlasy?

Nalep správnu
obálku knihy
z poslednej
strany!

PIATA STOPA vedie do rozprávky

Nalep správnu
obálku knihy
z poslednej
strany!

Mladý slovenský básnik a spisovateľ **Dávid Dziak** odhaľuje v svojej knižke **Pod' do rozprávky** čarovný svet spisovateľa. *Ja ako spisovateľ dokážem jednou vetou všetko zničiť. Pozri: Nech všetky pavúky v tejto rozprávke zmiznú! Aha už tu nie sú. A jednou vetou dokážem tiež niečo stvoriť. Ty budeš v tejto rozprávke hlavný hrdina.*

1. semienko spisovateľské

Prijmite jeho pozvanie a staňte sa hrdinami v rozprávke Ty a diera. Diera je čierno-čierna a taká obrovská, že nedovidíš na jej dno. Dokáže rýchlo utekať a má zúrivé čierne oči. Br්ර්ර! Diera sa práve zjavila a blíži sa k nám. Čo urobíme? Ako by ste si poradili? Ak ste už v koncoch a čierna diera sa nebezpečne blíži, vyhľadajte pomoc v knižke.

2. semienko rodinné

Ak ste pocítili radosť z tvorenia, zvolajte rodinnú radu a vymyslite vlastnú modernú rodinnú rozprávku. Inšpirovať sa môžete aj ďalšími rozprávkami z tejto knižky, ktorú ilustroval **Michal Souček**.

ŠIESTA STOPA vedie do autobusu

Zavolajte sanitku! chce skríknúť Bert, ale nemôže hovoriť. Trepotanie je čoraz rýchlejšie, srdce búcha stále silnejšie a sako je čoraz tesnejšie. To je koniec! pomyslí si. Vypne motor. Cestujúci kričia jeden cez druhého, ale Bert nepočuje nič. Všetko naokolo stíchne: rozhostí sa nádherné, slastné ticho... Na hrudi sa mu čosi trepoce. Hlava sa mu krúti. Ale necíti bolesť. To nie je infarkt... Čosi sa deje v náprsnom vrecku... Keď si prečítate knihu **Príbeh Angelina Browna** od britského autora **Davida Almonda** s ilustráciami **Alexa T. Smitha** zistíte, že v rozprávkach a príbehoch môžu žiť aj bytosti, ktoré nikto nikdy nevidel, napríklad anjeli.

Nalep správnu
obálku knihy
z poslednej
strany!

1. semienko okrídlené

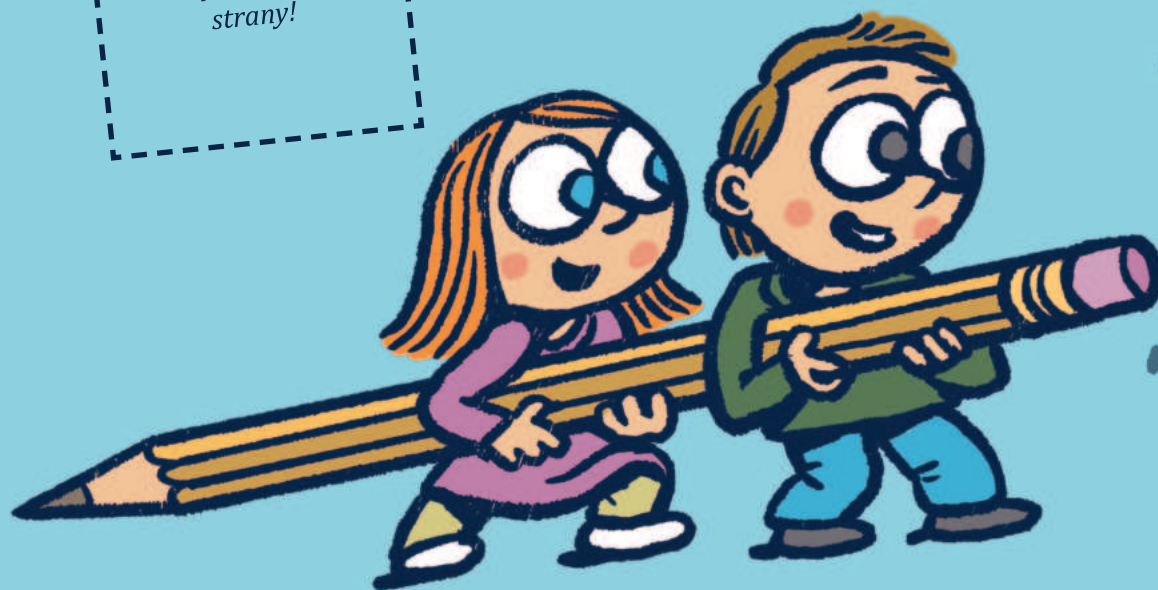
Angelino veľmi rýchlo rastie, a nielen do výšky. Popremýšľajte, čo všetko a akým spôsobom môže rásť. Napríklad cesto na koláče, ale aj odvaha či strach! Ako rástol Angelino? Čo všetko mu k tomu dopomáhalo?

2. semienko túžiace

Ak budete pozorne čítať a robiť si poznámky, nájdete v príbehu veľa snov a túžob rozličných postáv. Určite sa vám z nich podarí spoločne vytvoriť poriadny TÚŽOBNÍK. Doplniť ho môžete aj o vaše túžby.

SIEDMA STOPA vedie do školy

Nalep správnu
obálku knihy
z poslednej
strany!

1. semienko gumovacie

Čo by ste vy najradšej vygumovali z vašej školy (nesmú to však byť žiadne živé bytosti!) alebo z vášho rozvrhu hodín? Ako si predstavujete váš školský život a vyučovanie? Môžete vytvoriť aj vlastný rozvrh hodín.

2. semienko neviditeľné

V školských časoch Kristy Bendovej zostávali žiaci za nevhodné správanie po škole, tak ako Emil Pagáč v rozprávke *O neviditeľnom žiakovi*. Aké „napomenutia“ a iné „výchovné prostriedky“ sú „IN“ v 21. storočí vo vašej škole? Ako by ste vy sami najlepšie napravili svoju chybu, alebo nevhodné správanie, aby vám vaši učitelia nemuseli písať poznámky?

ÔSMA STOPA vedie domov

Osmijanko počas roka navštevuje mnohé školy a s obľubou si pozerá triedne a školské knižnice, čitateľské kútiky, aby zistil, čo rady čítate a kde je vám s knihou dobre. Najradšej by prišiel aj k vám domov, pretože je zvedavý aké „poklady“ sú vo vašich domácich knižniciach.

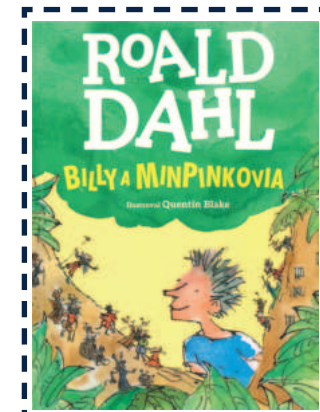
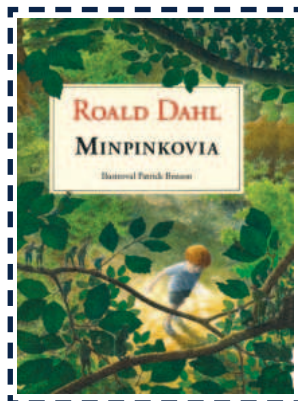

1. semienko knižných pokladov

Aké knižky najradšej čítate teraz a ktoré by ste odporučili do 21. ročníka našej súťaže? Stalo sa vo vašej rodine, že ste nedostali večeru, lebo mamina musela dočítať zaujímavú alebo napínavú knihu? Vystopujte, čo najradšej čítajú vaši rodičia. Osmijankovi môžete poslať aj fotky najobľúbenejších miest na čítanie vo vašej rodine.

2. semienko dospievajúce

Ako rastiete vy, deti? Čo vám pomáha každý rok narásť, trebárs aj o dôležité čitateľské centimetre? O koľko ste povyrástli v tohtoročnej Osmijankovej literárnej záhrade? Nielen odborná porota, ale i celý Osmijankov tím je na to zvedavý!

POMÔŽ OSMIJANKOVI VYSTOPOVAŤ, KAM PATRIA TIETO KNIŽKY!

**Vystrihni obálky knížiek a nalep ich
na správne miesta v tomto zošite!**

PÁTRANIE PO NAJVÄČŠOM ČITATEĽOVI!

OSMIJANKO n. o.
Okružná 21, 900 31 Šupava
E-mail: osmijanko.ba@gmail.com
www.osmijanko-ba.sk
www.facebook.com/osmijankono

© OSMIJANKO n. o. 2023
ISBN: 978-80-972078-8-5

En ten týnus drakulínus, mínus, bínus, kočínčínus,
20. ročník preletel, už je

MAKROČÍTATELUS

Osmijanko Ti udeľuje pochvalu za veľké literárne stopovanie
v 20. ročníku celoslovenskej čitateľskej súťaže Osmijankova literárna záh?ada.
A že je to tak a nie naopak, potvrdzuje hlavný záhradník – hlavná záhradníčka.

.....
Hlavný záhradník/záhradníčka

.....
Osmijanko
Čestný predseda OLZ

u. fond
na podporu
umenia

Z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

osmijanko n. o.

 martinus

ALBATROS MEDIA

MONOKEL

slovar

PERFEKT

šijeme Vám knihy na mieru

VERBARIUM

IKAR

f · a · c · e

Súťažný zošit pripravili:

Miroslava Biznárová, Ľudmila Hrdináková, Ľubica Kepštová, Eliška Sadíľeková

Osmijankovu literárnu záhradu nakreslil Ďuro Balogh

Jazykovú korektúru urobila Ľubica Kepštová

© OSMIJANKO 2023
ISBN: 978-80-972078-8-5